

MĂRTURII ASUPRA CONȘTIINȚEI ROMANITĂȚII LA ROMÂNI REFLECTATE ÎN PUBLICAȚIILE SECOLULUI AL XIX-LEA

Costin CROITORU

Articolul discută anumite pasaje extrase din ziarele din secolul XIX, în care autorii, cei mai mulți dintre ei rămași anonimi, aduc în prim plan elemente ale civilizației și istoriei romane. Acești autori fac prezentări ale unor cărți de istorie romană editate în Occident iar principala lor preocupare este aceea de a atrage atenția asupra moștenirilor romane care sunt vizibile chiar și în perioadă modernă în tradițiile folclorice ale românilor, în costumul lor național etc. Putem găsi referințe la lucrarea lui Giuseppe Micali, *L'Italia avanti il dominio dei Romani*, publicată în trei ediții (1810,1821,1852) sau la monumentală lucrare a lui Henri Martin, *Histoire de France depuis les temps les plus reculés jusqu'en 1789*, tipărită la Paris, între 1855-1860. O altă lucrare mult discutată este una ce datează încă din Evul Mediu, *Das Alt- und New- Teutsche Dacia*, a lui Johannes Tröster, publicată la Nürnberg, în 1666. Preferința pentru această lucrare se datora faptului că ea susținea cauza romanității populației românești.

Foarte mult dezbătut era și gradul de romanitate al etnicității românești. Ipoteza originii exclusiv romane a românilor este respinsă de Ion Brătianu, care aduce ca argument faptul că, la sosirea romanilor la Dunărea de Jos, vechiul teritoriul al Daciei era locuit de traci și de celți.

Uneori, ziarele prezintă descoperirile arheologice, care totodată sunt oferite drept dovezi istorice în favoarea descendenței romane a românilor. De asemenea, sunt prezentate cărți care tratează despre vechi artefacte romane descoperite în diverse părți ale României. Ideea originii romane a poporului român a fost promovată și cu ajutorul referințelor la diferitele cărți clasice. Uneori, articolele se limitează la a discuta despre viața și despre lucrările autorilor clasici, însă alteori putem găsi chiar și fragmente extrase din lucrările lor. Astfel de autori sunt: Cicero, Tacitus, Salustius, Plinius etc.

Toate aceste materiale cu rol de popularizare sunt ilustrate, uneori în "suplimentul artistic" al ziarelor, cu gravuri, litografii, desene care redau personaje istorice sau monumente din Roma antică.

Prin aceste exemple extrase din ziarele din sec. XIX am încercat să schițăm modul în care a evoluat conștiința originii romane a poporului român. Uneori, articolele efectuează o sinteză a informațiilor legate de acest aspect, aducând în sprijinul ipotezei lor dovezi de diverse tipuri: istoric, lingvistic, etnografic etc.